

25

3/3/25

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister VWS

Deadline: 27-02-2025

DGV
IZ

Ontworpen door

Datum Document
24 februari 2025

Kenmerk
4055130-1078610-IZ

Bijlage(n)
1

nota

(ter beslissing)

Verzoek om een reactie op het bericht dat de Verenigde
Staten uit de WHO stapt

1. Aanleiding

De nieuwe Amerikaanse regering heeft besloten om zich terug te trekken als lid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Vanuit de Kamer is gevraagd wat hier de consequenties van zijn, met name voor de pandemische veiligheid in de wereld.

2. Geadviseerd besluit

De Kamer heeft gevraagd een kabinetsreactie te ontvangen in verband met het vertrek van de VS uit de WHO. Uiterste reactietermijn is 27 februari.

De kabinetsreactie gaat op verzoek van het ministerie van Buitenlandse Zaken, mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (BHO) uit en wordt parallel aan u en uw collega voor akkoord voorgelegd.

Gelieve akkoord te gaan met bijgaande kabinetsreactie, deze te ondertekenen en te laten verzenden.

3. Kernpunten

De Verenigde Staten trekken zich terug uit de WHO. Dit als resultaat van een Executive Order van President Trump. Omdat de Verenigde Staten hierbij een overgangstermijn van 1 jaar hanteren, is het besluit pas formeel op 22 januari 2026. Maar in de praktijk is de terugtrekking al effectief.

Het terugtrekken van de VS is een forse financiële aderlating voor de WHO. De Verenigde Staten financieren circa 20% van het totale WHO-budget van \$ 3,75 miljard per jaar. Naast financiële consequenties, zal deze stap ook doorwerken in het expertisenetwerk van de WHO. Zo zijn er tientallen Amerikaanse experts bij de WHO gedetacheerd die worden teruggetrokken.

De WHO richt zich op het brede domein van de volksgezondheid. Specifiek ten aanzien van de pandemische paraatheid kunnen consequenties liggen op het gebied van:

- een afname van de wereldwijde detectie van en samenwerking bij, uitbraken van infectieziekten/ pandemieën, zoals bijvoorbeeld Marburg, Ebola, MPOX, vogelgriep, TB en Hiv-Aids;
- een afname van gezamenlijke onderzoeksinspanningen naar de bestrijding van besmettelijke ziekten;
- samenwerking bij de aanpak van griep;
- het verlies van technische expertise.

In de kabinetsreactie worden allereerst op hoofdlijnen de consequenties van het vertrek van de VS geschetst. Daarbij wordt specifiek ingezoomd op de consequenties voor de pandemische paraatheid.

Het mogelijke vertrek van de VS als een vooraanstaand lid en grootste donor van de WHO zal gevolgen hebben. Allereerst voor de slagkracht van de WHO, omdat een deel van het werk geen doorgang meer zal kunnen vinden of sterk afgeslankt dient te worden, maar ook doordat de inzet van Amerikaanse experts (detacheringen) bij de WHO mogelijk zal worden gestaakt.

Zoals we het nu kunnen overzien zullen de lidstaten van de WHO in mei tijdens de WHO-jaarvergadering (WHA) moeten besluiten over aanpassingen van de begroting en het werkprogramma. In de brief die ieder jaar ter voorbereiding op de WHA aan de Kamer wordt gestuurd, zal in de eerste helft van mei een update van de stand van zaken worden gedeeld.

a. Draagvlak politiek

De relatie met de VS is belangrijk voor Nederland. Het kabinet kiest vooralsnog voor een zakelijke en feitelijke reactie op de besluiten van de nieuwe Amerikaanse regering.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Nederlandse veldpartijen actief in het internationale volksgezondheidsdomein, reageren bezorgd en roepen het kabinet op om de WHO actief te blijven steunen.

c. Financiële en personele gevolgen

Op dit moment nog geen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

nvt

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De nota is afgestemd met de directie IZB, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Permanente Vertegenwoordiging in Geneve.

4. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

